

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ІСТОРИКО-ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ І
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН**

**Українська словесність у полікультурно-освітньому
просторі сьогодення**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23-24 вересня 2021 року

Одеса – 2021

Г69

Друк за ухвалою вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 3 від 18 жовтня 2021 року)

Редакційна колегія:

Копусь О.А., перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи

Кон О. О., декан історико-філологічного факультету;

Кучерява О. А., завідувач кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін;

Прокопенко Л. І., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін;

Босак Н. Ф., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін;

Горіна Ж. Д., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін (*відповідальний редактор*)

Євтушина Т. О., доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін (*відповідальний секретар*)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мельник С. М. – к.філол.н., доцент кафедри інформаційної діяльності та медіа-комунікацій Державного університету «Одеська політехніка»

Караман С. О. – д.пед.н., професор кафедри української мови Інституту філології Київського університету Бориса Грінченка

Г69 Українська словесність у полікультурно-освітньому просторі сьогодення [Електронний ресурс] : збірник тез доповідей Міжнародної наукової конференції /відп. ред. Ж.Д.Горіна]. Одеса: ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2021. 184 с.

За зміст тез наукових доповідей, достовірність цитувань та оригінальність викладення матеріалу відповідальність несуть автори

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2021
©кафедра української філології і методики навчання фахових дисциплін
©Автори статей, 2021

ситуаційні висловлювання, інсценування, дискусії, диспути, «мозковий штурм», саморефлексія тощо.

Актуально-результативним у процесі текстотворення є кейс-методи вправ *імітаційного* характеру для удосконалення детального відтворення тексту; *аналітично-інтерпретаційного* – для проведення аналізу мовних, змістових, паралінгвістичних чи інших компонентів тексту, здійснення інтерпретації висловлювання; *конструкційно-трансформаційного*, спрямованого на зміни змісту тексту залежно від мети створення висловлювання; творчого характеру, спрямованих на продукування текстів різних стилів і типів мовлення. На цьому ж рівні роботи над текстотворенням відбувається тренування у виголошенні підготовленого тексту на рівні говоріння, інтонування, дотримання правильної дикції, показників мовленнєвої культури, мовленнєвого етикету та логіко-емоційної виразності.

Висновки і перспективи дослідження. Використання практично орієнтованих кейс-технологій підготовки студентів-філологів магістратури у засвоєнні курсу «Риторика. Лінгвоаналіз художнього тексту» формують уміння аналізувати інформацію, знаходити й оцінювати альтернативні шляхи розв'язання проблем засобами текстотворення. Система мислительних операцій (аналізу, синтезу, узагальнення, порівняння) не тільки забезпечує формування фахових компетентностей, але й розвиває гнучкі навички, увиразнює загальні компетентності, оскільки робота з текстом, текстотворення – основний вид діяльності сучасного фахівця гуманітарної сфери. У перспективі маємо на меті розглянути практико орієнтовані кейси у зв'язку з текстосприйняттям та візуалізацією авторських текстів за допомогою цифрових технологій.

Література

1. *Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект: наук-метод. посіб. / за ред. Л. Даниленко. Київ: Логос, 2001. 185 с.*
2. *Перхайло Н. А. Формування текстотворчої компетентності старшокласників у процесі профільного навчання української мови: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2013. 22 с.*

УДК 81'374+796.322

Ліліана Прокопенко

ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ПРОЄКТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЕЛЕКТРОННОГО НАВЧАЛЬНОГО СЛОВНИКА ГАНДБОЛЬНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

У статті висвітлено засади укладання навчального термінологічного словника з гандболу, структура якого базується на лексикографічних принципах організації простору комплексного електронного словника, поєднує лінгвоцентричний й антропоцентричний підходи до опису терміна. Представлена авторська концепція макро- і мікроструктури одномовного комплексного електронного навчального словника гандбольних термінів.

Ключові слова: навчальний електронний словник, тезаурус, термінологія гандболу, мікроструктура, словникова стаття.

The article describes the basics of compiling an educational terminological dictionary on handball. This dictionary's structure is based on the lexicographic principles of organizing complex electronic dictionaries. This work presents the unique micro-structural concept of the dictionary, as well as considers parametric system that provides a multidimensional description of the terminological unit.

Keywords: educational electronic dictionary, thesaurus, handball terminology, microstructure, dictionary entry.

Постановка проблеми. Ринок сучасної лексикографічної продукції активно завойовують поліфункціональні словники, що поєднують у своїй структурі характеристики енциклопедичних, тлумачних, навчальних, перекладних та ідеографічних словників (тезаурусів) і надають користувачеві можливість швидкого доступу до потрібної інформації через застосування мережових технологій. Інтегральне моделювання загальної і спеціальної лексики є актуальним напрямом досліджень сучасної лексикографії і надзвичайно перспективним щодо вирішення завдань навчання мови. Водночас, уже стало очевидним, що використання електронних словників у навчальному процесі в багатьох аспектах більш ефективно, вигідно і зручно, ніж застосування традиційних поліграфічних видань. Незважаючи на практичну цінність подібних словників, їх кількість у вітчизняній науці поки незначна. Що стосується термінологічних вузькогалузевих тезаурусів, то вони зустрічаються вкрай рідко.

Метою започаткованого дослідження є створення експериментальної моделі комплексного електронного словника терміносистеми гандболу, призначеного насамперед для цільового використання в навчальному процесі. У пропонованій розвідці ставимо за мету висвітлити основні засади укладання навчального словника гандбольних термінів, подати інформацію про його мікроструктуру. Завдання дослідження полягають в описі організації лексикографічної праці загалом та словникової статті зокрема; розгляді системи інформаційних зон, що забезпечують багатоаспектний опис термінологічної одиниці.

Аналіз актуальних досліджень. У сучасній лексикографії накопичено значний досвід теоретичних розробок і практичного втілення ідеї неалфавітного опису загальної і спеціальної лексики. Так, проблеми ідеографічної або тезаурусної лексикографії розглядаються в дослідженнях Ш. Баллі, Л. Щерби, Ю. Караулова, Ю. Апресяна, Ю. Степанова, А. Уфимцевої, В. Морковкіна, О. Баранова, Н. Шведової та ін. В українському мовознавстві теоретичні ідеографічні дослідження проводили Н. Грозан, Н. Дарчук, В. Дубічинський, Є. Карпіловська, А. Середницька, О. Сірук, М. Скаб, Н. Сніжко та М. Сніжко, Ж. Соколовська, Л. Струганець та ін. За визначенням Ю. Караулова, тезаурус – це всілякий словник, який наочно фіксує семантичні зв'язки між одиницями, які його складають [5, с.156]. За такого підходу тезаурус є універсальною моделлю терміносистеми будь-якої галузі знань, а тезаурус навчального предмету – універсальною моделлю терміносистеми предметної галузі.

Українська термінологія в галузі фізичної культури і спорту була об'єктом досліджень Л. Бардіної, О. Боровської, І. Гродського, І. Дегтярьової, В. Зайцевої, М. Паночка, І. Пуциної, О. Стишова та ін. Проте, спортивна термінологія української мови все ще залишається малодослідженою галуззю, яка майже не описана у сфері функціонування й належним чином не представлена у сфері фіксації. У наш час більшість галузей професійної спортивної комунікації не забезпечені словниково-довідковою літературою, а сфера спортивної професійної освіти гостро потребує необхідного інструментарію для підвищення ефективності навчального процесу. Відзначимо, що прецедентів спортивних комплексних електронних словників у вітчизняній термінографії не існує.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. Як відомо, галузеві словники є спробою осмислення й системного представлення термінології однієї галузі, а вузькогалузеві словники репрезентують окремі галузеві підсистеми, термінологію певної навчальної дисципліни. Авторська модель вузькогалузевого словника гандбольної термінології створюється відповідно до методики проектування словників спеціалізованої лексики, напрацьованої у сучасній термінографії, з урахуванням таких параметрів як: адресат, тип, формат, джерела словника, повнота/диференційність словника і лексикографічної розробки вхідних одиниць [3].

Слід визначити місце проєктованого словника у чинної типології лексикографічних видань. За формою опису вхідних (реєстрових) одиниць цей словник є термінологічним словником тезаурусного типу, оскільки відповідає основному принципу ідеографічних словників «від поняття – до знаку», а його словникова стаття складається з певного набору термінів, пов'язаних між собою парадигматичними зв'язками. На відміну від інформаційно-пошукового тезаурусу, призначеного для комп'ютерної обробки інформації, він відображає синтагматичні й асоціативні зв'язки спеціального поняття, що дозволяє використовувати його з пізнавальною і комунікативною метою. З цих позицій пропонується словник може виконувати функції тлумачного. Дефініція, введена в словникову статтю, ілюстративна й енциклопедична зони посилюють довідкову й навчальну цінність словника, а інтерактивний характер пришвидшує й полегшує процес збору й виокремлення необхідної інформації.

За форматом проєктований словник є електронним, що є найбільш зручним варіантом щодо перспективи користувача. У сучасній лексикографії проблемам теорії і практики розробки електронних словників присвячені дослідження О. Балалаєвої, А. Баранова, В. Беркова, Ж. Горіної, М. Лаптевої, М. Ковязіної, Л. Колодяжної, І. Кульчицького, Р. Мисака, А. Надолинської, Н. Сивакової, В. Селегея, О. Чепик та ін. Науковці зазначають, що крім зручності у використанні, електронний формат відкриває нові можливості для оптимізації структурних параметрів словника, як-от: гнучкість структури дозволяє подати словникову базу в будь-якому зручному для користувача вигляді (власне можливість в одному словнику поєднати декілька спеціальних словників); розширення обсягу й складу словникової статті завдяки комбінуванню різних

форм подання інформації (текст, звук, графіка, анімація), можливість поповнення і корегування баз даних, раціональне структурування інформації завдяки її зонуванню за допомогою гіпертекстових технологій тощо [1, 2, 6].

Отже, поєднавши функційні можливості ідеографічного, тлумачного й навчального термінологічного словників, а також технічні можливості електронного формату, створюємо таку форму термінологічного словника як одномовний комплексний електронний навчальний словник гандбольних термінів (далі – Словник). Проектований Словник створюється як навчально-допоміжний посібник, у якому плануємо представити користувачеві українську гандбольну термінологію в тих понятійно-логічних зв'язках, які відповідають природньому розвитку професійного знання в галузі цього виду спорту. Словник призначений насамперед для студентів, магістрантів, тренерів, викладачів й усіх, хто цікавиться гандболом, з метою формування у них цілісного уявлення про предметно-побудоване поле цього виду спорту, збагачення професійного мовлення фахівців термінологією спортивної галузі.

Основними джерелами для формування корпусу Словника стали сучасні дослідження терміносистеми спорту (О. Боровська, Є. Гурєва Л. Карпець, М. Паночко, Р. Попов, І. Янків та ін.), офіційні документи Міжнародної федерації гандболу, навчальні посібники, спортивні і загальномовні словники, спеціальні тексти наукових і публіцистичних жанрів мови спорту.

Лаконічну характеристику *макроструктури* Словника подаємо через визначення його основних ознак, серед яких: комплексний спосіб організації словника, що спирається як на методи тезаурусного моделювання термінології, так і на лексикографічні традиції тлумачення термінів; чотири входи у словник (через класифікаційний, ієрархічний, лексико-семантичний, пермутаційний показники), що забезпечують можливість різного доступу до інформації; використання ілюстративного графічного матеріалу, медіатекстів; поєднання усіх частин словника системою гіперпосилань.

Розробка Словника базувалась на логіко-понятійному аналізі гандбольної термінології і мала поетапний характер. Перший етап тезаурусного моделювання полягав у побудові ієрархічної класифікаційної схеми понять гандболу, у якій відображено склад понятійних полів досліджуваної галузі та ієрархічні зв'язки між ними. Категоріальний аналіз спортивної термінології виявив основні, загальні для терміносистеми динамічних видів спортивної діяльності поняття (*суб'єкти, засоби, продукт, умови*), через які, як через родові поняття, систематизувалися гандбольні терміни. Метод логіко-понятійного аналізу дефініцій спортивних термінів і наявних класифікацій термінології гандболу застосовувався з метою відбору ключових термінів і розподілу їх за понятійними полями. Усі термінологічні одиниці збиралися у розділи за спільним компонентом значення й групувалися навколо поняття, з яким вони пов'язані переважно родовидовими зв'язками. Таким чином, у результаті дефініційного і категоріального аналізу гандбольної термінології отримано 6 понятійних полів: «Діячі гандболу»,

«Способи і засоби ведення гри», «Змагання», «Умови ігрової діяльності», «Процес підготовки команд до змагань», «Спортивні результати».

Особливої уваги й ретельного опрацювання потребує розроблення ефективної **мікроструктури** Словника, словникова (дескрипторна) стаття якого повинна подавати всебічну інформацію про реєстрову одиницю (дескриптор), а формат словникової статті повинен забезпечувати можливість створення такого опису і його модифікації і/або поповнення. Параметрична система словникової статті пропонованого Словника зумовлена його типом, форматом та призначення, забезпечує опис семантичних, парадигматичних та функційних характеристик реєстрового слова. Пропонуємо нижче елементи мікроструктури словника (лексикографічні зони) і ті види інформації, які вони містять.

У **зону заголовної одиниці** входять терміни-лексеми, термінологічні сполучення і професіоналізми, що становлять сукупність реалій сфери гандболу. Словник охоплює сучасні нормативні гандбольні терміни – переважно іменники, прикметники, дієслова і лексикалізовані словосполучення. До реєстру внесено також ініціальні абревіатури (ФГУ), терміносполуки з цифрами (*система нападу 5:1, 7-метрова лінія, 2-хвилинне видалення*). Лексичний вхід словникової статті містить нормативну інформацію про термін: наголос, варіанти форм. Якщо відомі різні форми терміну, то вони наводяться поряд, при цьому спочатку подається більш частотна форма. Наприклад: **дриблінгувати, дриблювати**. Терміносполучення, серед яких найчисельнішими є двокомпонентні атрибутивні терміносполуки (*паралельна взаємодія, одноударне ведення*) наводимо в тій формі, як зазвичай вони вживаються, без інверсії. Одиниці реєстру, що позначають спільне поняття, пов'язано перехресними відсиланнями, напр.: **Позиційний напад. див Напад позиційний**.

У **зоні граматичної інформації** подаються відомості про деякі граматичні значення і граматичні форми заголовної одиниці. Так, реєстрові іменники чоловічого та середнього роду подано разом із родовим відмінком однини через кому й тильду, наприклад: **кидок, ~ а, напад, ~у**.

Ремарки, або ж спеціальні позначки, що містять лексичну, граматичну, стилістичну чи іншу характеристику термінів мають форму скорочених слів, наведених курсивом, напр.: **дриблінг, ~ у, чол.**; **крайок, ~ ка, розм.**; **пенальті ~ невідм., чол.р і сер.р., одн. і мн.**

Зона етимологічної інформації містить довідку для термінів іншомовного походження у вигляді запису латиницею, вказівки на мову-джерело й значення етимону, що розташовується після тлумачення чи дефініції. Наприклад: англ. goalkeeper – воротар. Необхідно зазначити, що більшість іншомовних термінів гандболу є запозиченнями з англійської мови, наприклад *тайм* (англ. time), *матч* (англ. match); *аутсайдер* (англ. outsider); *гол* (англ. goal); *тайм-аут* (англ. time-out); *плеймейкер* (англ. playmaker); *овертайм* (англ. overtime); *пас* (англ. pass), *пенальті* (англ. penalty); *аут* (англ. out); *фінт* (англ. feint), що функціонують також в інших ігрових видах спорту. Серед термінів-запозичень наявні й приклади інтернаціоналізмів, такі як *федерація* (англ. federation, франц. fédération,

нім. Föderation); *комбінація* (англ. combination, франц. combination, нім. Kombination); *санкція* (англ. sanction, франц. sanction, нім. Sanktion); *протест* (англ. protest, франц. protestation, нім. Protest); *дискваліфікація* (англ. disqualification, франц. disqualification, нім. Disqualifizierung).

Зона семантизації словникової статті містить варіанти представлення лексичного значення реєстрової одиниці. У цій частині після реєстрової одиниці подано тлумачення, зафіксоване в загальномовних або галузевих спортивних словниках. Проте не для всіх термінів Словника було знайдено логіко-поняттєву дефініцію, оскільки їхнє визначення ще остаточно не сформоване й існує лише в текстовому (контекстному) форматі, тобто ще не описане у термінологічних або енциклопедичних словниках. С. В. Гриньов вважає, що засобом опису значення терміна може бути: наукова дефініція, отримана в результаті чіткого визначення терміна відповідно до логічних правил; довідкове тлумачення; визначення через посилання (шляхом посилання до вже визначеного терміна); ілюстративне визначення (графічне зображення, формули, діаграми і т. ін.); контекстуальне визначення (приклад використання терміна в контексті, що чітко формулює його значення); енциклопедичне визначення (розширення визначення терміна з великою кількістю пояснювального матеріалу) [3]. Фактично серед дефініцій термінів Словника наявні всі зазначені різновиди.

Зона парадигматичних зв'язків. У словниковій статті відображені такі типи понятійних зв'язків:

1) *родові* поняття виражаються родовим терміном, який у своїй словниковій статті підводиться під родове категоріальне поняття.

2) *однорівневі* поняття мають спільне родове поняття й вказуються одразу після родових.

3) *видові*, тобто підпорядковані поняття, є різновидами, типами і підтипами реєстрових понять.

4) *синонімічні зв'язки розглядаються як зв'язки взаємозамінних термінів, що позначають одне поняття, напр.: крайній – кутовий. Синонімія як малохарактерне для термінології гандболу явище представлена, переважно, абсолютними синонімами (контратака – стрімкий прорив), запозиченими дублетами (суддя – рефері; додатковий час – овертайм; передача – пас) й аббревіатурами (ЄВФ, ІГФ, ІАГФ, ФГУ).*

5) *антонімічні зв'язки* являють собою протиставлення однорівневих понять за однією з суттєвих ознак і є досить поширеним явищем у гандбольній термінології. У словникових статтях відображено такі семантичні типи термінів-антонімів:

- такі, що вказують на якісну, просторову, часову протилежність: *індивідуальні тактичні дії – командні тактичні дії, перемога – поразка, передня лінія – задня лінія; позиційний напад – стрімкий напад; персональний захист – зонний захист;*

- такі, що передають значення додатковості: *опіка гравця з м'ячем – опіка гравця без м'яча; заслон внутрішній – заслон зовнішній, передача відкрита – передача прихована;*
- такі, що вказують на різноспрямованість дій, ознак: *кидок – блокування, передача – перехоплення, напад – захист.*
- *градуальні терміни, які вказують на різний ступінь вияву ознаки, що слугує підставою поділу.* Найбільш типовими для термінології гандболу є вияв градації за кількісною ознакою, наприклад: *тур – перший, другий, третій; групові взаємодії в парах, трійках, четвінках; фінал – півфінал – чвертьфінал; ліга – перша, вища, суперліга; прорив у рівності – прорив у більшості – прорив у меншості.*

б) *частина/ціле.* У спортивній термінології відношення цілого і частини виражаються як однослівними термінами, так і терміносполуками: *гравці / команда; перший тайм, другий тайм / ігровий час.*

Зона ілюстративних прикладів (Л) містить варіанти лексичної сполучуваності реєстрових одиниць і фрагменти їх мовленнєвого використання, відібрані зі спеціальної літератури і засобів масової інформації. Важливою інформаційною категорією є також **зона професійно орієнтованих текстів** (📖), представлена фрагментами наукових і науково-публіцистичних текстів спортивної тематики, інтерактивний характер яких посилює залучення графічних відеододатків: фоторгафій, малюнків, схем. Відтак, мовленнєві (усне і писемне мовлення) ілюстрації подають додаткову характеристику семантичних і граматичних особливостей реєстрових одиниць, демонструють їх реальне функціонування, а також слугують прикладом вживання термінів у професійній комунікації.

Словник покликаний забезпечити користувача не лише лінгвістичною, але й **енциклопедичною довідкою**. Тому деякі словникові статті містять позначку 🌟 – цікава інформація. Завдяки мережевим технологіям, застосованим для створення Словника, довідкова інформація організовується у вигляді медіатекстів і містить відомості про історію гандболу, видатних гравців, тренерів, журналістів, про команди, ігри або епізоди ігор, що стали світовою або національною подією.

Необхідно зазначити також, що електронна реалізація Словника дозволяє не лише застосовувати різноманітні графічні засоби, відео- та аудіоматеріали, але й надає можливість удосконалити демонстрацію змісту словникової статті, зокрема через її частковий показ. Наприклад, ті частини мікроструктури словника, що позначені символами 📖, 🌟, 🇺🇦 користувач не одразу бачить на екрані, а лише після натиснення на них. Це дозволяє не загроможувати екран і надати можливість користувачеві самостійно обирати потрібну інформацію.

Таким чином, у найбільш повному вигляді словникова (дескрипторна) стаття містить такі складові: 1) дескриптор, виділений жирним шрифтом; 2) дефініція дескриптора; 3) етимологія (з позначкою E); 4) синоніми (позначка C); 5) вищерозташований дескриптор(и) (з позначкою P – родовий); 6) дескриптор

одного понятійного рівня (з позначкою О – однорівневий); 7) нищерозташований дескрипто (и) (з позначкою В – видовий); 8) антоніми (позначка А); 9) дескриптор, що вступає у зв'язки частина-ціле (позначка ЧЦ); 10) сполучуваність (позначка Іл); 11) тексти (📄); 12) енциклопедична інформація (📖); 13) цифровий код, що вказує на приналежність терміна до того чи іншого мікрополя, виокремленого в класифікаційній схемі (📊).

Специфіка терміна визначає деякі модифікації словникових статей. Наведемо декілька прикладів:

Крайній нападник – гравець, який грає на краю лівого чи правого флангу й відповідає за атакувальні дії на фланзі.

С. кутовий; крайок *розм.*

Р. позиції (функції, амплуа) гравців

О. лінійний, напівсередній нападник, розігравач, диспетчер, плеймейкер

В. лівий крайній нападник, правий крайній нападник

Іл. **Крайній нападник** виконує... робить...кидає...повертається... фінтить... приймає... біжить... вистрибує... передає...; *Блокувати... зупинити... контролювати... зустріти... наздогнати... затримати **крайнього нападника**;*

Крайній нападник – це швидкий, рухливий і найбільш маневрений гравець у команді. Висока ефективність змагальної діяльності кутового гравця залежить від ефективності техніки пересувань.

*Як на мене, Гадельшин – типовий **крайній нападник**, який може грати за ситуацією як лівим так і правим. Лівий **крайній** віддає пас напівсередньому... той в один дотик переводить м'яч на плеймейкера... феноменальна прихована передача лінійному, який атакує ворота.*

І. 2. 3.

Ведення <м'яча> – технічний прийом, який дозволяє гравцеві пересуватися з м'ячем у межах майданчика в будь-яких напрямках, на будь-яку відстань і передбачає послідовні поштовхи м'яча об майданчик пальцями однієї руки.

С дриблінг, ~у, *чол.*

Р володіння м'ячем, техніка нападу

О ловіння, передача, кидок, переміщення

В одноударне ведення; багатоударне ведення; високе ведення, середнє ведення; низьке ведення, ведення на місці, ведення з переміщенням, ведення зі зміною швидкості та напрямку руху.

Іл : *техніка... прийоми... навички... початок... майстерне... виконання... під час... ведення; ведення... використовується... виконується... здійснюється;*

Ведення м'яча виконується як лівою, так і правою руками, на різних швидкостях і з різною висотою відскоку м'яча від майданчика.

...А зараз усі виконують **ведення м'яча**, не виходячи за межі квадрату і постійно мінючи напрямки руху. Ваше завдання – **виконуючи ведення** – бачити дії партнерів і не зіштовхнутися з ними.

2. 4. 4.

Висновки та перспективи. Отже, створення комплексного електронного словника гандбольних термінів відповідає запитам часу. Ця лексикографічна праця є передусім навчальним виданням, проте покликана виконувати ще й систематизувальну, довідкову, інформаційно-пошукову та комунікативну функції. Словник побудовано на засадах інтегрального моделювання термінології, поєднує лінгвоцентричний й антропоцентричний підходи до опису терміна. Зональна структура словникової статті пропонованого словника зумовлена його типом, форматом та призначенням і забезпечує всебічний опис семантичних, парадигматичних та функціональних характеристик термінологічної одиниці. Комунікативна спрямованість словника виявляється в інтерактивній формі організації мікроструктурних параметрів словника: комбінуванні різних форм представлення інформації, структуруванні інформації через її розшарування за допомогою гіпертекстових технологій, можливості поповнення і корегування баз даних. Перспективу подальших досліджень убачаємо, насамперед, в реалізації електронної версії словника та його апробації як дидактичного засобу засвоєння професійної термінології спеціалістів спортивної галузі.

Література

1. *Балалаєва О. Ю.* Аналіз сутності поняття "електронний навчальний словник" // Проблеми сучасного підручника. 2014. Вип. 14 С. 26 – 33.
2. *Беляєва Л. Н.* Автоматическая компиляция базы данных комплексного электронного словаря // Вестник ВГУ. Серия Лингвистика и межкультурная коммуникация. 2015. №3. – Режим доступу: <https://cyberleninka.ru/article/n/avtomaticheskaya-kompilyatsiya-bazy-dannyh-kompleksnogo-elektronno-go-slovarya>
3. *Гринев С. В.* Введение в терминологическую лексикографию : учеб. пособ. М. : «ЛИБРОКОМ», 2009. – 224 с.
4. *Іваницький Р. В.* Лексикографічні аспекти нормалізації термінів (на матеріалі німецьких, англійських, українських та російських термінологічних одиниць): автореф. дис... канд. філол. наук: Львів, 1995. – 20 с.
5. *Караулов Ю. Н.* Лингвистическое конструирование и тезаурус литературного языка. М.: Наука, 1981. С. 148—156.
6. *Купріянов С. В.* Ідеографічна класифікація галузевої лексики як параметр структури електронного словника (на прикладі гідротурбінної термінології) // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Серія : Філологія. 2010. Вип. 60 (1). С. 323–326.